

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Άσκηση δικαιώματος συνέρχεσθαι σε υπαίθριες συναθροίσεις, εξορθολογισμός πλαισίου διαδηλώσεων και πορειών στα αστικά κέντρα»

1. ΓΕΝΙΚΑ

Το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και οι συναθροίσεις, συγκεντρώσεις, πορείες και διαδηλώσεις κατοχυρώνονται στο άρθρο 11 Συντ. Συγκεκριμένα ορίζεται: «1. Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται ήσυχα και χωρίς όπλα. 2. Μόνο στις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις μπορεί να παρίσταται η αστυνομία. Οι υπαίθριες συναθροίσεις μπορούν να απαγορευτούν με αιτιολογημένη απόφαση της αστυνομικής αρχής, γενικά, αν εξαιτίας τους επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, σε ορισμένη δε περιοχή, αν απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής, όπως νόμος ορίζει.»

Από τη διατύπωση της συνταγματικής επιταγής καθίσταται σαφές ότι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι δεν είναι απόλυτο, αλλά μπορεί αιτιολογημένα να περιοριστεί. Συγκεκριμένα αφορά: α) μόνο στους Έλληνες Πολίτες (ρητή διατύπωση παρ. 1), β) οι συναθροίσεις πρέπει να διενεργούνται ησυχώς και χωρίς όπλα και γ) στις υπαίθριες δημόσιες συναθροίσεις πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δημόσια ασφάλεια και η ομαλή κοινωνικοοικονομική ζωή του τόπου (παρ. 2). Άλλωστε σε κάθε περίπτωση και το δικαίωμα του συνέρχεσθαι με τη διενέργεια πορειών και διαδηλώσεων δεν μπορεί να ασκείται καταχρηστικά όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο 25 παρ. 3 Συντ. «η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται», πράγμα που άλλωστε ισχύει σε όλες τις δυτικές δημοκρατίες.

Τα τελευταία έτη διάφορες ενώσεις προσώπων και συνδικαλιστικά σωματεία ασκούν καταχρηστικώς το δικαίωμά τους, οργανώνοντας πορείες και διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας. Συγκεκριμένα και πριν ακόμη από την έλευση της οικονομικής κρίσης ήταν συχνό το φαινόμενο μικρές συγκεντρώσεις, κάτω των 500 ατόμων, να παραλύουν το κέντρο της πόλης καταλαμβάνοντας κεντρικές οδικές αρτηρίες.

Αποτέλεσμα αυτής της καταχρηστικής ασκήσεως του εν λόγω δικαιώματος είναι να παραβιάζεται το άρθρο 5 παρ. 1 Συντ., που προστατεύει την επαγγελματική ελευθερία, καθώς ο εμπορικός κόσμος στο κέντρο των Αθηνών αδυνατεί να συμμετάσχει ελεύθερα στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.

Συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι τα εμπορικά καταστήματα στο κέντρο της Αθηνάς πλήττονται ακόμη περισσότερο, ακριβώς λόγω της αναταραχής που προκαλείται από τις καθημερινές πορείες με τη διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής της πόλης. Ο έμπορος λοιπόν που αποδίδει 23% ΦΠΑ και φορολογείται με 40% έως 45%, πλήττεται από τους λαθρομετανάστες με το παραεμπόριο και πληρώνει καθημερινά την κρατική διαφθορά και γραφειοκρατία, αλλά και πλήθος εισφορών (ΙΚΑ, ΟΑΕΕ, δημοτικά τέλη) αδυνατεί να ασκήσει το αυτονόητο δικαίωμα του να συμμετάσχει ανεμπόδιστα στην οικονομική ζωή, επειδή κάποιοι παραλύ-

ουν καθημερινά τη χώρα, ασκώντας καταχρηστικά το δικαίωμα του συνέρχεσθαι.

Παράλληλα με το πλήγμα που δέχεται ο εμπορικός κόσμος, το συνεχές κλείσιμο των δρόμων του κέντρου προσβάλει και το συνταγματικό δικαίωμα του απλού πολίτη να συμμετέχει ελεύθερα στην κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.), αλλά και του δικαιώματός του να κινείται ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς σε όλη την Επικράτεια (άρθρο 5 παρ. 4 Συντ.). Παράλληλα πλήττεται και το δικαίωμα εργασίας όλων των εργαζομένων (άρθρο 22 παρ. 1 Συντ.), καθώς αδυνατούν να έχουν πρόσβαση στην εργασία τους και να ασκήσουν αυτή απρόσκοπτα.

Περαιτέρω, κάποιες πορείες και διαδηλώσεις, επειδή ακριβώς οι διοργανωτές τους το ανέχονται, γίνονται πόλος έλξης εγκληματικών στοιχείων, που εμφανώς συμμετέχουν σε αυτές για να προκαλέσουν επεισόδια. Παράλληλα, σε συγκεντρώσεις λαθρομεταναστών, που αρκετές φορές χωροθετούνται σε ευαίσθητους συμβολικά τόπους, λαμβάνει χώρα πληθώρα έκνομων συμπεριφορών που προκαλούν το λαϊκό αίσθημα και πλήττουν την αντίληψη της δημόσιας ασφάλειας.

Σκοπός της παρούσας προτάσεως νόμου είναι ο εξορθολογισμός του πλαισίου διεξαγωγής των πορειών και διαδηλώσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ασκείται στα πλαίσια των συνταγματικών επιταγών, χωρίς να θίγεται ο πυρήνας του δικαιώματος, αλλά και χωρίς να θίγονται τα συνταγματικά δικαιώματα των υπόλοιπων πολιτών από καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος των υπαίθριων συναθροίσεων.

2. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

Στο άρθρο 1 εξειδικεύεται η παρ. 2 του άρθρου 11 Συντ..

Στο άρθρο 2 καθορίζονται οι όροι των υπαίθριων συναθροίσεων, ώστε να μην πλήττονται τα συνταγματικά δικαιώματα των λοιπών πολιτών και να μην παραλύει η κοινωνικοοικονομική ζωή του τόπου. Σκοπός του άρθρου είναι να μένει πάντα ελεύθερη διόδος στις λεωφόρους και οδούς, ώστε να μπορούν οι πολίτες να κινούνται ελεύθερα και ο εμπορικός κόσμος να μην καταστρέφεται.

Στο άρθρο 3 απαγορεύεται η συμμετοχή ατόμων με καλυμμένα ή αλλοιωμένα χαρακτηριστικά στις δημόσιες συναθροίσεις, κατά τους όρους που έχει θέσει το θέμα το ίδρυμα Μαραγκοπούλου. Σημειωτέον, πάγια είναι η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υπέρ αυτής της θέσης, που καθιέρωσε την υποχρέωση του Κράτους να προστατεύει τους πολίτες από ταραχοποιά στοιχεία τα οποία επιχειρούν να παρακλύσουν την ομαλή διεξαγωγή της διαδήλωσης ή άλλων αναλόγων εκδηλώσεων (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ, Plattform "Ärzte für das Leben", 21 Ιουνίου 1988, Σειρά Α', αρ. 139, παρ. 32). Η υποχρέωση επιβάλλεται, μάλιστα, γενικότερα από το άρθρο 5 της ΕΣΔΑ (βλ. Αλίκη Γιωτοπούλου – Μαραγκοπούλου, Ιδιώνυμο Αδίκημα η Κουκούλα, Καθημερινή 15.2.2009).

Στο άρθρο 4 καθορίζεται η ευθύνη των διοργανωτών που δεν θα τηρήσουν τα άρθρα του παρόντος.

Στα άρθρα 5 και 6 καθορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις και η έναρξη ισχύος του νόμου.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Άσκηση δικαιώματος συνέρχεσθαι σε υπαίθριες συναθροίσεις, εξορθολογισμός πλαισίου διαδηλώσεων και πορείων στα αστικά κέντρα

Άρθρο 1 **Δημόσιες συναθροίσεις**

1. Στις δημόσιες συναθροίσεις παρίσταται η αστυνομία, η οποία μεριμνά για τη δημόσια ασφάλεια και τη μη διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής του τόπου.

2. Οι διοργανωτές των συναθροίσεων οφείλουν να λάβουν έγγραφη άδεια από την αστυνομική αρχή 48 ώρες πριν τη διεξαγωγή της συναθροίσεως.

3. Η αστυνομία δύναται με αιτιολογημένη απόφαση να απαγορεύσει τις συναθροίσεις, εάν επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια ή εάν απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής ορισμένης περιοχής.

Άρθρο 2 **Δημόσιες συναθροίσεις - Όροι**

1. Η αστυνομία μεριμνά ώστε οι δημόσιες συναθροίσεις να γίνονται κατά τέτοιο τρόπο που να μην προκαλείται δυσλειτουργία στην κοινωνική και οικονομική ζωή του τόπου.

2. Οι διαδηλωτές, βάσει του όγκου της συνάθροισης, θα πρέπει να περιορίζονται σε χώρους που να μην παρεμποδίζουν την ελεύθερη κίνηση των πολιτών και των συγκοινωνιών στις λεωφόρους και οδούς των αστικών κέντρων.

3. Μόνο εάν οι συναθροίσεις είναι εξαιρετικά ογκώδεις και τουλάχιστον άνω των δέκα χιλιάδων ατόμων μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της η αστυνομική αρχή να επιτρέψει χρήση μέρους των λεωφόρων και οδών του αστικού κέντρου.

4. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει πάντοτε ένα τμήμα της λεωφόρου ή οδού να παραμένει ανοικτό, ώστε να δύνανται οι πολίτες και οι συγκοινωνίες να κυκλοφορούν απρόσκοπτα και στα δύο ρεύματα της λεωφόρου ή της οδού.

Άρθρο 3 **Απαγόρευση συμμετοχής με καλυμμένα χαρακτηριστικά**

1. Οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συναθροίσεις απαγορεύεται να αποκρύπτουν ή να αλλοιώνουν με τεχνητά μέσα και ιδίως με χρήση κουκούλας και κράνους τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους ώστε να μην αναγνωρίζονται.

2. Όποιος συμμετέχει σε συναθροίσεις με απόκρυψη ή αλλοίωση των χαρακτηριστικών του προσώπου του, ώστε να μην αναγνωρίζεται, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 4 **Ευθύνη διοργανωτών**

Οι διοργανωτές ευθύνονται σε αστική αποζημίωση των αμέσως ζημιωθέντων από βανδαλισμούς που λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της συνάθροισης, εάν δεν τηρήσουν τα άρθρα του παρόντος.

Άρθρο 5 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του, εκτός εάν προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις.

Άρθρο 6 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2011

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Γεώργιος Καρατζαφέρης
Κωνσταντίνος Αϊβαλιώτης
Γεώργιος Ανατολάκης
Βαΐτσης Αποστολάτος
Κυριάκος Βελόπουλος
Μαυρουδής (Μάκης) Βορίδης
Σπυρίδων- Άδωνις Γεωργιάδης
Άγγελος Κολοκοτρώνης
Ιωάννης Κοραντής
Παύλος Μαρκάκης
Ουρανία Παπανδρέου – Παπαδάκη
Αθανάσιος Πλεύρης
Ηλίας Πολατίδης
Αστέριος Ροντούλης
Αλέξανδρος Χρυσανθακόπουλος